

Mariusz Lewandowski

Dyscyplina w procesie wychowania młodzieży

Wychowanie młodego człowieka jest procesem bardzo trudnym, ciągłym i złożonym, wymagającym poświęceń i współpracy pomiędzy rodzicami, nauczycielami i środowiskiem społecznym. Celem wychowania jest ukształtowanie dojrzałej i odpowiedzialnej osobowości. Człowieka, który zdolny będzie do podejmowania samodzielnych i trafnych decyzji w życiu osobistym i społecznym. Wychowanie jest procesem koniecznym, gdyż bez niego człowiek nigdy nie nabędzie doświadczeń i cech potrzebnych mu w jego dorosłym życiu.

Wychowanie to całokształt wpływów i oddziaływań środowiska społecznego oraz przyrodniczego na człowieka, kształtujących jego rozwój i osobowość oraz przygotowanie go do życia w społeczeństwie... We współczesnej pedagogice używa się terminu „Świadome, zamierzone i specyficzne działanie osób, których celem jest osiągnięcie względnie trwałych zmian osobowości jednostki... W pedagogice używa się pojęcia wychowanie w trzech znaczeniach:

- 1. Jako proces – rodzaj działalności ludzkiej, polegającej na wywołaniu zmian osobowości człowieka,*
- 2. Jako stan – ogół zjawisk określających przebieg, cele, metody, środki i warunki wychowania*
- 3. Jako wynik – suma następstw wyrażająca się w zmianie osobowości człowieka i w stopniu przygotowania go do życia społecznego”.*

Trudno jest właściwie wychowywać bez zachowania dyscypliny. Młodzież bardzo często zachowuje się skandalicznie stwarzając problemy zarówno nauczycielom i rodzicom jak i rówieśnikom. Obowiązkiem nauczyciela jest utrzymanie należytego porządku i dyscypliny. Nauczyciel zbyt wymagający nie będzie lubiany i uczniowie będą mu się sprzeciwiać, ale zbyt liberalny

również budzi niechęć i brak respektu. Najlepiej jest gdy nauczyciel potrafi znaleźć granicę pomiędzy jednym a drugim.

Uczniowie zawsze podejmują próby sprawdzenia jak daleko mogą się „posunąć w swoich działaniach” u danego nauczyciela. Zwykle kilku sprawdza a pozostali się przyglądają. Metody represyjne oparte na poczuciu posiadania władzy zwykle zawodzą, gdyż wywołują opór i bunt. Poblężanie może przyczynić się do tego, że następnym razem uczniowie „posuną” się jeszcze dalej, a nauczyciel straci nad tym kontrolę i możliwość działania. Uczniowie, którzy czują się bezkarni często dla tzw. „draki” demolują pomieszczenia lub ubliżają nauczycielom choćby po to by „urosnąć” w hierarchii szkolnej.

Jak pisze W. Rostkowski (a pogląd ten podzielają również wychowankowie) *„Pracownik, który powstrzymuje się od agresji fizycznej jako odpowiedzi na bezpośrednią prowokację werbalną lub fizyczną ze strony wychowanków „traci twarz”. Jest tchórzem. Zaliczany jest wtedy do grupy frajerów – podludzi i może być obiektem żartów, kpin i niewerbalnych dalszych prowokacji. Jeżeli nie znajdzie sposobu aby zademonstrować wychowankom, że potrafi się obronić, a nawet użyć do tego celu agresji lub przemocy, aby wyegzekwować swoje polecenia, ma do wyboru rezygnację z pracy, albo przekazanie części swoich uprawnień wychowankom. Wychowankowie ci za pomocą przemocy podporządkowują sobie grupę i tolerują pracownika jako formalnego, ale nie faktycznego lidera”.*

Przytoczony cytat nasuwa nam wnioski, że czasami trzeba posunąć się do zastosowania drastycznych rozwiązań (metod) po to aby w przyszłości uniknąć trudnych do rozwiązania sytuacji. Jeżeli nauczyciel od początku będzie konsekwentnie egzekwował swoje polecenia względem uczniów, to po pewnym czasie zacznie mu to przychodzić dużo łatwiej, jeżeli popełni błędy na samym początku np. zbyt pobłażając uczniom może już nigdy nie osiągnąć sukcesów wychowawczych. Nauczyciel lubiany to nie koniecznie taki, który ulega we wszystkim uczniom, nauczyciel lubiany to ten, który swoją konsekwencją, zaangażowaniem i postawą zdobywa sobie „posłuch” i zaufanie wśród uczniów,

a czasem staje się autorytetem godnym naśladowania.

W pracy wychowawczej bardzo ważne jest aby konsekwencja w działaniu dotyczyła całej grupy nauczycieli i wychowawców. Jeżeli tylko nieliczni będą uparcie dążyć do zachowania dyscypliny, podczas gdy inni podejną do tego problemu zbyt liberalnie wówczas nie ma szans na efekt wychowawczy.

Świadoma dyscyplina ma znaczenie w działaniach zespołowych tzn. wtedy gdy chcemy zmobilizować do działania nie pojedynczego ucznia, ale całą grupę. Sprawność zespołu buduje wewnętrzne powiązania między ludźmi w wyniku podejmowania wspólnych działań, ścisłego współdziałania i dążenia do osiągnięcia sukcesu. Proces grupowego podejmowania decyzji może uczyć rozwiązywania problemów.

Niezdiscyplinowany młody człowiek nie potrafi się dostosować do zmiennych sytuacji w sposób oczekiwany. Chce nagiąć rzeczywistość do swojego rytmu i potrzeb Nie liczy się z innymi ludźmi. W tej sytuacji dyscyplina pomaga mu odnaleźć harmonię z rzeczywistością. Działanie, któremu towarzyszy dyscyplina zawsze prowadzi do czegoś dobrego.

Bibliografia:

- 1. Lesław Pytka - Teoretyczne Problemy Diagnozy w Wychowaniu Resocjalizacyjnym – Warszawa 1986 r.*
- 2. Opieka Wychowanie Terapia” – nr 3 (23) – Warszawa 1995 r.*
- 3. Wychowawca – nr 5 (125) - Kraków 2003 r.*
- 4. Problemy Opiekuńczo Wychowawcze – (339) – Kwiecień 1995 r.*
- 5. Multimedialna Encyklopedia Powszechna PWN – Onet.pl S.A. 2001r.*

Podpis:

Podpisy członków Rady Pedagogicznej: